

Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР
Львівський державний університет ім. І. Я. Франка
Республіканська асоціація українознавців
Товариство «Знання» України

**МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ
І ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
І НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ
НА УКРАЇНІ І В ЄВРОПІ**

ПРОГРАМА

міжнародної наукової конференції,
присвяченої 150-річчю з дня народження
Михайла Петровича ДРАГОМАНОВА
Київ, 9—11 вересня 1991 року

B.
D7592 mi

Вельмишановний *Микола Зинченко*
Запрошуємо Вас взяти участь у роботі Міжнародної наукової конференції «Михайло Драгоманов і проблеми суспільно-політичного і національно-культурного розвитку на Україні і в Європі», яка відбудеться 9—11 вересня 1991 р. у Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка.

Конференція розпочинається 9 вересня об 11.00 у конференц-залі КДУ (вул. Володимирська, 60).

Регламент роботи конференції

1. ДОПОВІДЬ — 20 хв.
2. ПОВІДОМЛЕННЯ — 10 хв.
3. ВИСТУП У ДИСКУСІЇ — 5 хв.

Довідки по тел.: 221-02-02, 224-14-12 (філфак КДУ)
228-53-75, 229-10-84 (Ін-т літератури
ім. Т. Г. Шевченка)

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПО ПІДГОТОВЦІ І ПРОВЕДЕННЮ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

СКОПЕНКО В. В.	акад. АН УРСР, ректор Київського ун-ту ім. Т. Г. Шевченка (голова оргкомітету)
ДЗЕВЕРІН І. О.	акад. АН УРСР, головний н. с. Ін-ту літератури ім. Т. Г. Шевченка (співголова)
ГУБЕРСЬКИЙ Л. В.	проф., проректор Київського ун-ту (заступник голови)
КОНОНЕНКО П. П.	д. ф. н., проф., декан філ. ф-ту Київського ун-ту (заступник голови)
ДУБИНА М. І.	д. ф. н., проф., заст. декана філ. ф-ту Київського ун-ту (заступник голови)
ПАХАРЄВА К. М.	к. ф. н., доц. філ. ф-ту Київського ун-ту (вчений секретар)
ВАСИЛЬЄВА Р. Х.	д. ек. н., проф. ек. ф-ту Київського ун-ту
КАНІЩЕНКО Л. О.	к. ек. н., перший заступник Міністра вищої та середньої спеціальної освіти УРСР
КУШАКОВ Ю. В.	д. філос. н., проф. філос. ф-ту Київського ун-ту
ДЕМ'ЯНІВСЬКА Л. С.	д. ф. н., проф. філ. ф-ту Київського ун-ту
МИШАНИЧ С. В.	д. ф. н., провідний н. с. Ін-ту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського
ГНАТЮК М. І.	к. ф. н., доц., декан філ. ф-ту Львівського ун-ту ім. І. Я. Франка
МИЩУК Р. С.	к. ф. н., зав. відділом Ін-ту літератури
НІЧИК В. М.	д. філос. н., зав. відділом Ін-ту філософії
АЛЕКСЮК А. М.	д. пед. н., проф. іст. ф-ту Київського ун-ту
ПАЗЯК М. М.	к. ф. н., зав. відділом Ін-ту мистецтвознавства, фольклору та етнографії
ПОГРІБНИЙ А. Г.	д. ф. н., проф., завкафедрою ф-ту журналістики Київського ун-ту
МАКАРА В. А.	д. фіз.-мат. н., проф., проректор з наукової роботи Київського ун-ту
СОХАНЬ П. С.	чл.-кор. АН УРСР, директор Археграфічного ін-ту АН УРСР
ГОНЧАРЕНКО В. Г.	д. юр. н., проф., декан юр. ф-ту Київського ун-ту

ФЕДЧЕНКО П. М.	д. ф. н., провідний н. с. Ін-ту літератури
СЕМЕНЮК Г. Ф.	к. ф. н., доц. філ. ф-ту Київського ун-ту
БЕХ О. А.	к. ф. н., викладач філ. ф-ту Київського ун-ту
ІВАНОВА Р. П.	к. іст. н., доц. іст. ф-ту Київського ун-ту
КІСЛИЙ Ф. С.	к. ф. н., ст. викладач філ. ф-ту Київського ун-ту
ЗАДОРОЖНА С. В.	к. ф. н., доц. філ. ф-ту Київського ун-ту
БАНДУРА Ю. О.	викладач філ. ф-ту Київського ун-ту

**Календарний план
засідань і культурних заходів**

- 9 вересня, понеділок
- 11.00—13.30 — відкриття конференції, перше пленарне засідання — конференц-зал КДУ (вул. Володимирська, 60)
- 15.00—18.00 — засідання секцій:
Секція № 1 «Драгоманов — літератор і філолог» — зал засідань КДУ (бульвар Т. Шевченка, 14)
Секція № 2 «Драгоманов як історик і мислитель» — ауд. № 347 (вул. Володимирська, 60)
- 19.00 — Республіканський ювілейний вечір до 150-річчя з дня народження М. П. Драгоманова — Український академічний театр ім. Івана Франка
- 10 вересня, вівторок
- 10.00—14.00 — засідання секцій
- 16.00—18.00 — засідання секцій
- 11 вересня, середа
- 10.00—14.00 — засідання секцій, «круглі столи»:
«Драгоманов і Галичина» — ауд. № 116 (бульвар Шевченка, 14),
«Драгоманов і актуальні проблеми творення української державності» — ауд. № 347 (вул. Володимирська, 60)
- 15.00—17.00 — заключне пленарне засідання — конференц-зал КДУ (вул. Володимирська, 60)
- 17.00—19.00 — відкриття меморіальної дошки М. П. Драгоманову на будинку університету, концерт

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

9 вересня, понеділок
Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка
Конференц-зал

Перше засідання
11.00—13.30

1. Відкриття конференції

Вступне слово голови Республіканського ювілейного комітету по відзначенню 150-річчя з дня народження М. П. Драгоманова директора Інституту філософії АН УРСР академіка АН УРСР В. І. ШИНКАРУКА.

Слово-привітання голови Оргкомітету конференції ректора Київського університету ім. Т. Г. Шевченка академіка АН УРСР В. В. СКОПЕНКА.

2. Наукові доповіді:

Михайло Драгоманов як просвітитель.

Л. М. НОВИЧЕНКО, академік АН УРСР (Київ, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка).

М. П. Драгоманов про етичні засади політичної діяльності.

І. М. ДЗЮБА, літературознавець (Київ, Республіканська асоціація українознавців).

Драгоманівська візія «європеїзації» українського народу.

✓ Д. ХИМКА, професор (Канада, Альбертський університет).

Конституціоналізм М. П. Драгоманова.

О. Ф. СКАКУН, д. юр. наук, професор (Харків, Українська академія юридичних наук).

Михайло Драгоманов і Болгарія.

В. С. ГОРСЬКИЙ, д. філос. наук (Київ, Ін-т філософії), М. Д. БИЧВАРОВ, проф. (Софія, Болгарія).

Актуальні проблеми комплексного вивчення і видання наукової спадщини М. П. Драгоманова.

Р. С. МІЩУК, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

Секція № 1

ДРАГОМАНОВ — ЛІТЕРАТОР І ФІЛОЛОГ

Керівники секції: П. М. ФЕДЧЕНКО, д. ф. н., проф. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, П. П. КОНОНЕНКО, д. ф. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка), С. КОЗАК, проф. (Польща, Варшавський ун-т), Р. С. МІЩУК, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).

Секретарі: Н. В. ЛЕВЧИК, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка), Л. Ф. ДУНАЄВСЬКА, к. ф. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ

9 вересня 1991 р., понеділок, 15.00—18.00
Зал засідань КДУ (бульвар Шевченка, 14)

1. Літературно-естетична концепція М. Драгоманова і культурософія російської революційної демократії.
Л. О. ГАЄВСЬКА, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
2. Ще раз про виступи М. П. Драгоманова на захист української культури на міжнародних конгресах.
Р. Т. ГРОМ'ЯК, д. ф. н., проф. (Тернопільський пед. ін-т ім. Я. О. Галана).
3. Літературно-суспільна концепція М. Драгоманова в його «Листах на Надніпрянську Україну» (полеміка з Б. Грінченком).
А. Г. ПОГРІБНИЙ, д. ф. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
4. Поняття «національна література» в уявленнях М. П. Драгоманова.
Л. І. СКУПЕЙКО, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
5. Національно-культурна концепція М. П. Драгоманова.
П. Д. ТКАЧУК, к. іст. н. (Луцький пед. ін-т ім. Лесі Українки).

6. М. Драгоманов — видавець «Громади».
П. М. ФЕДЧЕНКО, д. ф. н., проф. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
7. Homo nationis ukraineae (До проблеми: Образ України у творчості М. Драгоманова).
О. О. РИСАК, к. ф. н. (Луцький пед. ін-т ім. Лесі Українки).
8. Морально-естетичні погляди Михайла Драгоманова.
І. А. ЛУЦЕНКО, д. ф. н., проф. (Київський пед. ін-т ім. О. М. Горького).
9. Драгоманівська концепція історії української словесності.
П. П. КОНОНЕНКО, д. ф. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
10. М. Драгоманов — публіцист.
А. З. Москаленко, д. іст. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
11. Питання літературних контактів у працях М. Драгоманова.
Л. В. ГРИЦИК, к. ф. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
12. Обговорення доповідей і повідомлень.

ДРУГЕ ЗАСІДАННЯ

10 вересня 1991 р., вівторок, 10.00—14.00
Зал засідань КДУ (бульвар Шевченка, 14)

1. Праця «Шевченко, українофіли й соціалізм» в контексті літературної спадщини Драгоманова.
Є. М. ПРИСОВСЬКИЙ, д. ф. н., проф. (Одеський ун-т ім. Мечнікова).
2. Драгоманов як видавець та інтерпретатор поеми «Марія» Т. Г. Шевченка.
М. М. ПАВЛЮК, к. ф. н. (Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
3. Драгоманов і Костомаров.
В. Л. СМІЛЯНСЬКА, д. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
4. Творчість Нечуя-Левицького у світлі естетично-соціологічних поглядів М. Драгоманова.
Ф. Д. ПУСТОВА, к. ф. н. (Донецький ун-т).
5. Драгоманівська концепція українсько-російських літературних взаємин.

- І. Д. БАЖИНОВ, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
6. М. П. Драгоманов — співробітник «Вестника Европы» (70-і рр. ХІХ ст.).
Є. І. СОХАЦЬКА, к. ф. н. (Кам'янець-Подільський пед. ін-т ім. В. Затонського).
 7. М. П. Драгоманов і І. С. Тургенев.
Т. В. ТИЩУК, к. ф. н. (Вінницький пед. ін-т ім. М. Островського).
 8. Михайло Драгоманов — дослідник давньої української літератури.
В. О. СОБОЛЬ, к. ф. н. (Донецький ун-т).
 9. Михайло Максимович і його діяльність в оцінці Драгоманова.
М. П. КОРПАНЮК, к. ф. н. (м. Переяслав-Хмельницький, філіал Київського пед. ін-ту ім. О. М. Горького).
 10. Український театр у контексті наукових інтересів М. П. Драгоманова.
Р. Я. ПИЛИПЧУК, проф. (Київський ін-т театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого).
 11. Вплив М. П. Драгоманова на театральну діяльність М. П. Старицького.
О. А. ПАЗЕНКО (Київський ін-т театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого).
 12. М. П. Драгоманов і українська комічна опера.
І. М. СІКОРСЬКА (Київ, Ін-т мистецтвознавства, фольклору і етнографії ім. М. Т. Рильського).
 13. Михайло Драгоманов і Орест Левицький.
Є. М. БАРАН (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
 14. Михайло Драгоманов і Олена Пчілка.
Л. А. ДРОФАНЬ (Київ).
 15. Обговорення доповідей і повідомлень (В. Т. СЕРЕДА, к. ф. н. [м. Переяслав-Хмельницький]).

ТРЕТЄ ЗАСІДАННЯ

10 вересня 1991 р., 16.00—19.00

Зал засідань КДУ (бульвар Шевченка, 14)

1. Михайло Драгоманов і англійська література.
Р. П. ЗОРІВЧАК, д. ф. н., проф. (Львівська консерваторія).

2. М. Драгоманов та І. Шишманов у контексті українсько-болгарських літературно-громадських взаємин кінця ХІХ ст.
В. А. МОСКАЛЕНКО, к. ф. н. (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
3. Драгоманівський слід у болгарській науковій думці.
Л. А. ТЕРЗІЙСЬКА, к. ф. н. (Болгарія, Софійський ун-т).
4. Книгозбірня М. П. Драгоманова у фондах бібліотеки Софійського університету.
Л. Я. ДЕРГАЛЬ, к. ф. н. (Бердянський пед. ін-т ім. Поліни Осипенко).
5. М. Драгоманов у сприйнятті радянського літературознавства і критики 20-х років.
З. С. ГОЛУБЄВА, д. ф. н., проф. (Харківський ун-т).
6. Драгоманівська концепція дослідження фольклору і проблема збереження образного генофонду сучасної фольклорної пам'яті регіону Запорозької Січі.
В. Д. БУРЯК (Дніпропетровський ун-т ім. 300-річчя возз'єднання України з Росією).
7. М. Драгоманов і проблеми народнописенної новаторчості в українській фольклористиці.
В. М. ГНАТЮК (Переяслав-Хмельницький історико-культурний заповідник).
8. Українська мова в системі науково-культурологічних поглядів М. Драгоманова.
Т. І. ПАНЬКО, д. ф. н., проф. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
9. До проблеми мовознавчої концепції М. П. Драгоманова.
О. В. ГУЗАР (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
10. Роль М. П. Драгоманова у розвитку мови української науково-популярної літератури.
І. С. ГНАТЮК, к. ф. н. (Київ, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні).
11. Фразеологізми як один із компонентів мови публіцистики М. Драгоманова.
Н. П. МИРОНЮК, к. ф. н. (Запорізький ун-т).
12. Шляхи творення української термінології в концепції і практиці М. П. Драгоманова.
О. Г. МУРОМЦЕВА, д. ф. н. (Харківський пед. ін-т ім. О. С. Сковороди),
І. В. МУРОМЦЕВ, к. ф. н. (Харківський ун-т).

13. Літературознавча термінологія літературно-публіцистичних творів М. П. Драгоманова в світлі його теоретичних поглядів.
Є. С. РЕГУШЕВСЬКИЙ, к. ф. н. (Сімферопольський ун-т ім. М. В. Фрунзе).
14. Невідомі поезії Драгоманова (з архівних досліджень).
Ю. М. ХОРУНЖИЙ, письменник (м. Київ).
15. Обговорення доповідей і повіомлень (В. Ф. ДАВИДЮК, к. ф. н. [Луцький пед. ін-т] та ін.)

Секція № 2

ДРАГОМАНОВ ЯК ІСТОРИК І МИСЛИТЕЛЬ

Керівники секції: П. С. СОХАНЬ, чл.-корр. АН УРСР (Київ, Археографічний ін-т АН УРСР), М. Ф. ТАРАСЕНКО, д. філос. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка), В. МАРКУСЬ, проф. (США, Чікаго, Ун-т Лойоли), А. П. МОСКАЛЕНКО, д. іст. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
Секретарі: С. П. Стельмах (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка), В. А. Довгич, к. ф. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ

9 вересня 1991 р., понеділок, 15.00—18.00

Зал засідань КДУ (ауд. 347), вул. Володимирська, 60

1. Національні і загальнолюдські цінності в інтерпретації Драгоманова.
К. П. ШУДРЯ, д. філос. н. (Київ, Ін-т філософії).
2. Етичні ідеї в спадщині М. Драгоманова.
М. І. ЛУК, к. філос. н. (Київ, Ін-т філософії).
3. Від «весни народів» до громадянської війни.
М. В. ПОПОВИЧ, д. ф. н., проф. (Київ, Ін-т філософії).
4. Ідеї соціалізму у світогляді М. П. Драгоманова.
В. Г. САРБЕЙ, д. іст. н., проф. (Київ, Інститут історії України).
5. Громадівський соціалізм М. Драгоманова у контексті сучасних йому політичних теорій та рухів.
✓ В. МАРКУСЬ, проф. (США, Чікаго, Ун-т Лойоли).

6. Дилема українського соціалізму: Драгоманов і Франко.
Я. Й. ГРИЦАК, к. іст. н. (м. Львів, Ін-т суспільних наук).
7. Ленін про деякі аспекти творчої спадщини Драгоманова.
Л. Т. КОМЗЮК (Київський ун-т).
8. Розвиток М. П. Драгомановим декабристської ідеї федеративного устрою держави.
Г. Д. КАЗЬМИРЧУК, к. іст. н. (Київський ун-т).
9. М. П. Драгоманов — спадкоємець кирило-мефодіївців.
С. І. ГОРОШКО, к. іст. н. (м. Переяслав-Хмельницький філіал Київського пед. ін-ту ім. О. М. Горького).
10. М. П. Драгоманов щодо програмних настанов і діяльності революційних народників 70—80-х років XIX ст.
А. М. КАТРЕНКО, к. іст. н. (Київський ун-т).
11. М. П. Драгоманов і А. І. Желябов.
С. І. СВІТЛЕНКО, к. іст. н. (Дніпропетровський ун-т ім. 300-річчя возз'єднання України з Росією).
12. Обговорення доповідей і повідомлень.

ДРУГЕ ЗАСІДАННЯ

10 вересня 1991 р., вівторок, 10.00—14.00

Зал засідань КДУ (ауд. 347), вул. Володимирська, 60

1. «Українська ідея» в політичній теорії і публіцистиці М. Драгоманова.
В. А. ДОВГИЧ, к. ф. н. (Київський ун-т).
2. Від України до Окситанії: М. Драгоманов і французький регіоналізм.
М. Б. КОШУЛЬ, проф. (Франція, Ун-т Парижа).
3. Ставлення М. П. Драгоманова і «громадівців» до політичних завдань українського національного руху у 70—80 рр. XIX ст.
О. С. КОЗИРЄВ (Миколаївський пед. ін-т ім. В. Г. Белінського).
4. Драгоманов і Закарпаття.
Я. Р. ДАШКЕВИЧ, к. іст. н. (м. Львів, Ін-т суспільних наук).
5. «Австро-угорські спомини» М. П. Драгоманова у дзеркалі сьогодення.

- С. С. ПАНЬКО, к. ф. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка) і Л. ТАКАЧ (Угорщина, м. Дебрецен, Ін-т славістики Ун-ту ім. Лайоша Кошута).
6. Драгоманов і слов'янське питання.
П. С. СОХАНЬ, чл.-кор. АН УРСР (Київ, Археографічний ін-т).
 7. Балканська політика Росії 80-х — першої половини 90-х рр. XIX ст. в оцінці Драгоманова.
Т. С. ПОЛЕЩУК, к. іст. н. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
 8. Проблема емансипації жінки у трактуванні М. Драгоманова.
О. З. РИБАК, к. іст. н. (Львівський ін-т прикладного мистецтва).
 9. М. П. Драгоманов як історик античності.
В. С. ШИЛОВЦЕВА, к. іст. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
 10. М. П. Драгоманов у колі сучасників-природознавців.
О. Я. ПИЛИПЧУК, к. біол. н. (Київський пед. ін-т ім. О. М. Горького).
 11. Драгоманов і Кістяківський.
С. ХЬЮМЕН (США, Нью-Йорк, Барух коледж).
 12. Б. О. Кістяківський: від філософії ідей Драгоманова до філософії культури.
Л. П. ДЕПЕНЧУК, к. філос. н. (Київ, Центр науково-технічного потенціалу АН УРСР).
 13. Вплив радикальних ідей М. Драгоманова на перших українських переселенців у Канаді.
П. КРАВЧУК (Канада, Торонто).
 14. Обговорення доповідей і повідомлень (Г. ЦВЕНГРОШ [Львів] та ін.).

ТРЕТЄ ЗАСІДАННЯ

10 вересня 1991 р., вівторок, 16.00—19.00

Зал засідань КДУ (ауд. 347), вул. Володимирська, 60

1. М. Драгоманов і деякі питання закономірностей історичного та літературного розвитку на Україні.
Ю. Т. ВАСИЛЕНКО, к. філос. н. (м. Луцьк).
2. Розвиток М. П. Драгомановим питання про роль народних мас і особи в історії.
В. П. ТКАЧУК (Луцький політехнічний ін-т).

2. Розвиток М. П. Драгомановим ідеї об'єктивного та закономірного історичного процесу.
А. П. ТКАЧУК (Луцький пед. ін-т ім. Лесі Українки).
4. Драгоманов про українсько-російські державно-політичні відносини II пол. XIX ст.
І. В. ВЕРБА (Київський пед. ін-т ім. О. М. Горького).
5. М. П. Драгоманов і народна освіта на Україні.
С. П. СТЕЛЬМАХ (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
6. Паралелі в національно-культурному розвитку України та Латинської Америки і світогляд М. П. Драгоманова.
І. О. ОРЖИЦЬКИЙ, к. ф. н. (Харківський пед. ін-т ім. Г. С. Сковороди).
7. М. Драгоманов в оцінці української радянської історіографії 60—70-х рр.
✓ І. МИГУЛ, проф. (Канада).
8. М. Драгоманов як теоретик і діяч українського національного руху в оцінці української зарубіжної історіографії.
С. О. ЄКЕЛЬЧИК (м. Київ, Ін-т історії).
9. М. П. Драгоманов на сторінках «Українського історика» (1963—1990).
І. І. ГЛИЗЬ, к. іст. н. (Київський пед. ін-т ім. О. М. Горького).
10. Архівні матеріали про М. Драгоманова (з досвіду укладання збірника документів).
О. А. КУПЧИНСЬКИЙ, к. іст. н. (м. Львів, НТШ, ім. Т. Г. Шевченка).
11. Документальні матеріали про М. Драгоманова у фондах УДІА (у м. Києві) УРСР.
В. С. ШАНДРА, к. іст. н. (м. Київ, Археографічний ін-т АН УРСР).
12. Нові документи до генеалогії М. П. Драгоманова.
О. З. ДУН, к. ф. н. (Ходжентський пед. ін-т).
13. Драгоманов і Гадяч.
А. Я. ПАНАСЕНКО, член Спілки журналістів СРСР (м. Гадяч Полтавської обл.).
14. Роль М. П. Драгоманова у формуванні суспільно-політичних поглядів української інтелігенції.
В. І. ПОЛОХАЛО, к. іст. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
15. Обговорення доповідей і повідомлень.

**«КРУГЛИЙ СТІЛ»
«МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ І ГАЛИЧИНА»**

**11 вересня 1991 р., середа, 10.00—14.00
КДУ, ауд. 116 (бульвар Т. Шевченка, 14)**

Керівники: І. О. ДЕНИСЮК, д. ф. н., проф. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка), М. І. ДУБИНА, д. ф. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
Секретарі: І. Д. ОСТАПИК, к. ф. н. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка), В. П. ХРОПКО (Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).

1. Літературні взаємини М. Драгоманова з І. Франком (70—80-ті рр. XIX ст.).
О. П. КУЦА, к. ф. н. (Тернопільський пед. ін-т ім. Я. О. Галана).
2. Творчість І. Франка в літературно-критичній оцінці М. Драгоманова.
М. І. ГНАТЮК, к. ф. н. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
3. Феномен сподвижництва: М. П. Драгоманов і М. Павлик.
І. О. ДЕНИСЮК, д. ф. н., проф. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
4. Михайло Павлик про роль і місце М. Драгоманова в національно-культурному розвитку України.
М. І. ДУБИНА, д. ф. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
5. М. Драгоманов і віденська «Січ» (на прикладі літературно-громадських взаємин з Остапом Терлецьким).
С. С. КІРАЛЬ, к. ф. н. (Бердянський пед. ін-т ім. Поліни Осипенко).
6. М. Драгоманов і політична культура галицької преси.
О. А. СЕРБЕНСЬКА, к. ф. н. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
7. М. Драгоманов на сторінках журналу «Правда».
В. П. ХРОПКО (Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).
8. Журнал «Зоря» (1880—1897) в оцінці Михайла Драгоманова (на епістолярному матеріалі).
Ю. А. ГРЕЧАНЮК, к. ф. н. (Чернівецький ун-т ім. Ю. А. Федьковича).

9. Михайло Драгоманов і Наталія Кобринська.
К. А. КРІЛЬ, к. ф. н. (Дрогобицький пед. ін-т ім. І. Я. Франка).
10. М. Драгоманов і розвиток фольклористики у Галичині.
І. Д. ОСТАПИК, к. ф. н. (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
11. Галицькі справи у листуванні М. Драгоманова з І. Франком (90-і рр. ХІХ ст.).
Я. І. МЕЛЬНИК (Львів, Ін-т суспільних наук).
12. М. Драгоманов і молодіжний рух у Галичині.
✓ Р. ЧОПИК (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
13. «Драгоманівка» (правопис) і спроби її застосування у Галичині.
Я. Я. ЧОРНЕНЬКИЙ (Львівський ун-т ім. І. Я. Франка).
14. Женевські видання М. П. Драгоманова у сховищах Львівської наукової бібліотеки ім. В. С. Стефаника.
І. Б. КАЧУР (Львівська наукова б-ка ім. В. С. Стефаника).
15. Михайло Драгоманов і революційні письменники Західної України 20—30-х років ХІХ ст.
В. В. ВЕРЬОВКІН, к. іст. н. (Ровенський пед. ін-т ім. Д. З. Мануїльського).

**«КРУГЛИЙ СТІЛ»
«ДРАГОМАНОВ І АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ»**

**11 вересня 1991 р., середа, 10.00—14.00
Зал засідань КДУ (ауд. 347), Володимирська, 60**

Керівники: М. В. ПОПОВИЧ, д. філос. н., проф. (Київ, Ін-т філософії), Л. В. ГУБЕРСЬКИЙ, проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка), М. І. КОЗЮБРА, д. юр. н., проф. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
Секретарі: О. Л. КОПИЛЕНКО, к. юр. н. (м. Київ), М. В. ТОМЕНКО (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).

1. М. Драгоманов і Д. Донцов.
В. С. ЛІСОВИЙ, к. філос. н. (Київ, Ін-т філософії).
2. Політичні доктрини М. Драгоманова і Д. Донцова в контексті ідеологічного становлення нових політичних організацій і партій України.
М. В. ТОМЕНКО (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
3. Ідейно-політична спадщина М. П. Драгоманова і відродження української державності в ХХ ст.
І. С. ГРИЦЕНКО, к. іст. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка),
О. І. ПІСКУН, к. іст. н. (Київ).
4. Три джерела і три складові частини українського федералізму (М. Драгоманов, І. Франко, М. Грушевський).
О. Л. КОПИЛЕНКО, к. юр. н. (Київ).
5. Економічні погляди М. П. Драгоманова.
С. М. ЗЛУПКО, д. екон. н. (Львівське відділення Ін-ту економіки).
6. Педагогічні погляди М. П. Драгоманова.
С. Ф. СУХОРСЬКИЙ, к. пед. н. (Дрогобицький пед. ін-т ім. І. Я. Франка).
7. Релігійність українського народу в інтерпретації М. П. Драгоманова.
А. М. КОЛОДНИЙ, д. філос. н., проф. (Київ, Ін-т філософії).
Л. О. ФІЛІПОВИЧ, к. філос. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).
8. М. Драгоманов про розв'язання релігійного питання на Україні.

А. М. КРУГЛАШОВ (Чернівецький ун-т ім. Ю. Федьковича).

9. Обговорення доповідей і повідомлень (Б. ОСАД-ЧУК, проф. [ФРН], Н. В. ЗДОРІКОВА [Київ], Т. П. ЛУХАНІНА [Київ], В. В. ТЕРЛЕЦЬКИЙ [Шостка]).

ЗАКЛЮЧНЕ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

11 вересня 1991 р., серeda, 15.00—17.00

Конференц-зал КДУ, Володимирська, 60

1. Наукові доповіді:

Драгоманов про національне питання у програмах російської демократії.

Р. П. ІВАНОВА, к. іст. н. (Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка).

Драгоманов і питання польсько-українських взаємин.

С. КОЗАК, проф. (Польща, Варшавський ун-т). Вплив Драгоманова на формування І. Франка і Лесі Українки як письменників.

М. АНТОНОВИЧ, проф. (Канада, Монреаль). Драгоманов і розвиток порівняльно-історичного методу у філологічних науках.

Г. Д. ВЕРВЕС, чл.-кор. АН УРСР (Київ, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка).

Фольклористична спадщина М. П. Драгоманова і актуальні проблеми сучасного народознавства.

С. В. МИШАНИЧ, д. ф. н. (Київ, Ін-т мистецтва, фольклору і етнографії ім. М. Т. Рильського).

2. Звіти керівників секцій і «круглих столів». Підведення підсумків роботи наукової конференції і прийняття рекомендацій.

Закриття конференції.